

Interviu cu Sergiu VLĂSCÉANU, Manager de proiecte, Asociația InspirAction

InspirAction sprijină dezvoltarea personală și profesională a tinerilor prin programe dedicate competențelor de viață. Ce v-a determinat să vă implicați în programul Start Student și să primiți studenți în stagii de practică?

Am vrut să ajutăm tinerii să învețe mai multe despre cum e să ai un loc de muncă, ce așteptări sunt, ca să fie cât mai ușoară adaptarea lor când chiar vor avea primul lor job. Noi dezvoltăm programe naționale pentru tineri (inclusiv liceeni și studenți) în care ei își dezvoltă abilitățile de viață, personale și profesionale, și am avut și vom mai avea inclusiv programe de orientare în carieră, pregătire de interviu, astfel că un program de practică a venit la fix în completarea activităților noastre.

Ce v-a surprins cel mai mult la această generație de studenți?

Cel mai mult m-a surprins faptul că deși stăpânesc foarte bine unele abilități digitale care în mod normal sunt mai greu de învățat și mai complexe (de ex. editarea video), nu le stăpânesc la fel de bine pe cele profesionale, legate de munca de birou (de ex. folosirea ecosistemului Google – Drive, Docs, Sheets etc. sau a echivalentului de la Microsoft Office). Cumva există această așteptare sau preconcepție că tinerii din ziua de azi sunt foarte buni la a folosi tehnologia, oricare ar fi ea, că au crescut într-o lume digitală, dar nu este 100% corectă. Nu toți se pricep la asta, deși studiază parțial aceste lucruri și la școală, chiar din gimnaziu la materia TIC. Chiar dacă au o ușurință mai mare în a învăța să folosească instrumente digitale în general, asta nu înseamnă că știu deja. Cred că lecția pe care am învățat-o de aici este faptul că au nevoie de expunere, de timp, să fie puși să folosească aceste unelte, ca să le învețe, ca în orice altă arie.

Din perspectiva dumneavoastră, ce competențe considerați că trebuie să dobândească un tânăr pentru a avea succes în viață și în carieră?

În opinia mea, pentru succes în viață și carieră, cele mai importante sunt competențele de comunicare – mai ales în ziua de azi și în viitor, când tehnologia ne acaparează și astfel rămânem în urmă cu aceste abilități, care totuși reprezintă principala sursă de împlinire în viață (relațiile armonioase interumane). Aici cred că tinerii au lipsuri mari și nici măcar nu își dau seama. Mă refer la menținerea comunicării cu angajatorul, managerul, colegii de echipă - să spună ce fac, să întrebe lucruri, să anunțe dacă apar schimbări, să clarifice situații, dacă stabilesc o întâlnire să confirme încă o dată înainte de ora stabilită etc. - în general, să comunice mai mult. Nu știu dacă pandemia a afectat abilitățile lor de comunicare sau dacă pur și simplu nu au avut nevoie să colaboreze așa mult în școală, și de asta nu știu că e necesar să facă anumite lucruri, dar la primul job cu siguranță vor fi loviți de asta puternic și cred că i-ar ajuta să dezvolte aceste abilități mai devreme. Apoi vine și partea legată de modul de comunicare, care poate fi dezvoltată de asemenea, să fie mai profesională, mai „pe limba adulților”, nu scurtă, cu ambiguități, și predominant prin mesaje text, cum s-au obișnuit ei în ziua de azi. E nevoie și de discuții mai lungi, la telefon, prin apel video, sau în persoană, și văd că tinerii nu prea se descurcă la acest capitol.

Există un moment din cadrul stagiilor care v-a confirmat impactul unui astfel de program, atât pentru studenți, cât și pentru organizație?

Nu am avut un moment anume care merită menționat.

Ce mesaj le transmiteți studenților care urmează să intre în primul lor stagiu de practică?

Veniți deschiși să cunoașteți oameni noi, să învățați de la ei și comunicați cât mai mult cu echipa unde faceți practică. Practica poate fi doar o bifă necesară la facultate sau poate fi o experiență frumoasă și utilă pentru voi – voi decideți cum va fi în funcție de atitudinea cu care veniți.

Cum apreciați evoluția pieței muncii în domeniul dumneavoastră în următorii 3–5 ani și care considerați că vor fi principalele tendințe sau schimbări (ex. digitalizare, inteligență artificială, automatizare, competențe verzi) care vor influența activitatea organizației și profilul viitorilor profesioniști?

În domeniul managementului de proiect, al educației, training-ului, coaching-ului, AI-ul schimbă modul în care facem lucrurile. Acum putem învăța mult mai rapid cum să facem lucrurile mai bine și putem face mai repede anumite sarcini, astfel că vom putea fi mai eficienți și să facem lucruri de o calitate mai mare, având deci un impact mai mare în viața tinerilor la care venim cu programele noastre educaționale. În schimb, oamenii rămân cei mai importanți în domeniul acesta, de aceea noi punem accent pe abilitățile viitorilor noștri colegi de relaționare și pe dorința lor de a face un bine în societatea noastră (suntem un ONG până la urmă, de asta existăm), pe lângă competențele lor specifice pe rolul pe care îl vor avea. Din punct de vedere al tinerilor cu

care lucrăm, oamenii învață mai bine de la alți oameni, nu de la tehnologie (e demonstrat prin studii), iar în activitățile noastre conectarea umană e extrem de importantă – cred că acest lucru ajută, indirect, la contracararea creșterii epidemiei de singurătate din lume. Calitatea viitorilor noștri colegi (manageri de proiect, traineri, alți specialiști), va fi în continuare factorul decisiv privind rezultatele noastre. Și văzând cum tehnologia acaparează tinerii din ziua de azi (și adulții, dar noi lucrăm cu tinerii mai mult), e clar că vor crește nevoile lor de conectare, de relaționare, de comunicare, de a învăța cum să își gestioneze viața armonios pentru împlinirea lor personală, sănătatea lor fizică, mentală, emoțională și autonomia lor, care sunt erodate nonstop de toate viciile și companiile care le exploatează pentru profit și ne vor dependenți de ele. Vom avea cu siguranță de lucru, nevoia există, dar să vedem cum se schimbă distribuția banilor în economie din cauza AI-ului, dacă ne duce la mai bine (abundență mai mare pentru cât mai mulți) sau mai rău (control al bogaților lumii și menținerea majorității populației în sărăcie și lipsuri), că acest lucru ne va afecta și sursele noastre de finanțare și modul de operare, pe termen mediu-lung.

Din experiența dumneavoastră, în ce măsură competențele dobândite de studenți în cadrul programelor universitare și al stagiilor de practică răspund cerințelor actuale ale pieței muncii? Care sunt principalele competențe pe care absolvenții le dețin și care sunt cele ce necesită dezvoltare suplimentară?

Competențele dobândite de studenți în cadrul programelor universitare răspund în mică măsură cerințelor actuale ale pieței muncii, în opinia mea. Din păcate, mulți studenți fac temele și proiectele cu AI și nici măcar nu înțeleg ce au făcut, nu își mai dezvoltă nici măcar gândirea ca înainte, ce să mai zicem de abilități de comunicare sau altceva peste ce era înainte de apariția AI-ului îndeajuns de bun la scară largă. În stagiile de practică mai învață câte ceva, dar durează foarte puțin. Dacă ar dura măcar 3 luni ar fi mult mai bine, ar avea timp să învețe multe lucruri.

Principalele competențe pe care cred că majoritatea absolvenților le dețin sunt:

- folosirea tehnologiei la nivel de bază: AI-ul la nivel de bază (conversațional, nu neapărat agenți sau programare), pachetul Microsoft Office la nivel de bază, social media),
- abilitățile specifice dobândite în funcție de ceea ce studiază, din nou la un nivel de bază,

Principalele competențe pe care absolvenții ar fi bine să le dezvolte, în opinia mea, sunt cele de gândire critică, creativitate și comunicare. Se dezvoltă și mai greu, durează mai mult, e nevoie de focus mai mare pe acestea, celelalte (de ex. hard skills) se pot învăța mai ușor la locul de muncă sau cu ajutorul unor cursuri.

Ce modificări considerați necesare la nivelul ofertei educaționale pentru a pregăti mai bine absolvenții pentru cerințele actuale și viitoare ale pieței muncii? Vă rugăm să aveți în vedere atât competențele tehnice, cât și competențele transversale și domenii precum inteligența artificială, digitalizarea, analiza datelor, sustenabilitatea sau alte competențe emergente.

Pentru competențe transversale, cred că e important să existe o materie de gândire critică și una de dezvoltare a creativității - un semestru fiecare, în anul al doilea de facultate, ca să aibă timp dezvoltarea creierului să poată învăța aceste lucruri, și să nu fie nici în anul final, când sunt focusați pe licență. În plus, o materie despre comunicare și relaționare, personală și profesională, ar fi foarte utilă, în opinia mea, pe aceasta aș organiza-o minim 2 semestre.

Pentru competențe tehnice, depinde mult de meseria aleasă, nu aș putea recomanda ceva pentru toți – poate folosirea AI-ului, că totuși are beneficii în aproape orice domeniu, dacă e folosită cu cap.

Cum apreciați colaborarea dintre universități și organizațiile implicate în educație și dezvoltarea tinerilor și ce măsuri sau forme de implicare considerați că ar contribui la o mai bună pregătire a studenților pentru piața muncii (de exemplu: stagii de practică, mentorat, proiecte comune sau participarea specialiștilor în activități educaționale)?

Universitățile și ONG-urile din educație colaborează, când au proiecte comune. Acest lucru depinde în mare parte de finanțările pe care ONG-urile reușesc să le acceseze și dacă au nevoie de alți actori, cum ar fi universitățile sau profesorii lor pentru a implementa proiectele finanțate. Și la universități e similar, sunt diverse proiecte finanțate unde uneori se implică și ONG-urile, iarăși totul pornind de la cum a fost gândit proiectul și dacă a fost finanțat astfel, să includă colaborarea ONG-universități. În rest, e mai dificil din ce am văzut, să apară colaborări.

Pentru a pregăti mai bine tinerii pentru piața muncii, aș vedea oportună mărirea duratei stagiilor de practică la minim 3 luni, indiferent că sunt la companii sau ONG-uri. Și ONG-urile ar fi automat mai implicate astfel, că păstoresc mai mult timp studenții care le vin în practică.

Pentru a colabora mai mult, mai degrabă organizațiile studențești ar fi aici un posibil actor care are voința, timpul și energia necesară să facă mai multe activități pro-bono pentru dezvoltarea competențelor colegilor lor studenți - ei ar putea fi un inițiator și liant între universități și ONG-uri. Cred că ar fi de impact să existe o platformă online sau offline / rețea națională care să conecteze ONG-urile studențești mai bine cu profesioniștii din ONG-urile celelalte și din companii. Oamenii se schimbă des, în toate organizațiile (ONG-uri, ONG-uri studențești și companii), astfel că relațiile create într-un an se pot pierde în anul următor ușor. De aceea, o rețea în care să fie toți implicați conștient, intenționat și activ ar fi o soluție bună pentru menținerea unui sistem care să funcționeze indiferent de schimbarea membrilor lui. Dacă pleacă oamenii din companii sau ONG-uri, cei care vin în loc să știe de implicarea companiei / ONG-ului în această rețea și automat în activitățile ONG-urilor studențești. Și membrii ONG-urilor studențești oricum se schimbă anual, la fiecare generație, iar până ce noua generație învață ce și cum, e util să existe un sistem în care să intre direct, să nu trebuiască să construiască totul de la zero de fiecare dată.